

نگاهی به خریدهای تسلیحاتی کشورهای حاشیه خلیج فارس

شیوخ عرب روی بشکه باروت

۴ دنورا

روح‌الله صالحی

کشورها را به انبار تسلیحات و مهمات تبدیل کرده است. تنش‌های اعراب با ایران بر سر تحولات منطقه فضایی را ایجاد کرده که با هراس آفرینی‌های غرب بازار خرید تسلیحات نظامی توسط عرب‌ها داغ کرده است.

بالاگرفتن تنش‌ها در مناطق مختلف جهان و رقابت قدرت‌های بزرگ برای دامن زدن به این تنش‌ها سبب شده فضای حاکم بر جهان به سمت امنیتی شدن پیش‌بین رودروند رو به رشد خرید و فروش سلاح توسط کشورهاییگر همین سبب است. هر چند جنگ سرد بین دو ابرقدرت شوروی و آمریکا با پایان یافته ولی رقابت همچنان در عرصه نظامی به شکل دیگری در جریان است و آمریکا و روسیه همچنان به رقابت نظامی با یکدیگر ادامه می‌دهند. بر اساس گزارش‌هایی که مؤسسات نظامی جهان ارائه کرده‌اند در سال ۲۰۱۴ آمریکا و روسیه در رأس صادرکنندگان سلاح به کشورهای دیگر قرار داشتند و با فروش انواع تسلیحات به سایر کشورها سودهای سرشاری از این‌راه به دست آوردند. تنش‌های روسیه و غرب در اوکراین و خاورمیانه در سال‌های اخیر باعث شده تا دو طرف برای سبقت گرفتن از یکدیگر بودجه‌های نظامی خود را افزایش دهند. بر اساس آمارهای منتشر شده توسط سایت «استاتیستا» در سال ۲۰۱۴ حدود ۱۱/۴ تریلیون دلار برای تولید تسلیحات در جهان هزینه شده بود که ۲۴ درصد آن مربوط به آمریکا است.

■ عربستان در صدر خریداران سلاح

جداز رقابت قدرت‌ها برای تجارت پرسود سلاح، مهم‌ترین مسئله‌ای که صادرکنندگان سلاح را به تولید بیشتر ترغیب می‌کند تقاضای فزاینده منطقه برای خرید این سلاح‌ها است که به این تجارت رونق می‌دهد. شاید باور این مسئله سخت باشد ولی اعراب حاشیه خلیج فارس که به لطف دلارهای نفتی درآمدهای سرشاری کسب کرده‌اند در صدر تلایست خریداران تسلیحاتی جهان قرار دارند و عربستان سعودی رتبه اول را به خود اختصاص داده است. ولع مسیری‌نابذیر کشورهای حاشیه جنوبی خلیج فارس به ویژه عربستان سعودی و امارات به خریداری تسلیحات و تجهیزات نظامی، منطقه را به یکی از داغ‌ترین و جذاب‌ترین بازارهای جهان برای تولیدکنندگان اسلحه تبدیل کرده است. بر اساس گزارش تحقیقی سالانه گروه اطلاعاتی نشریه دفاعی ای.آ. اس جینز چاپ بریتانیا

۴ رویکرد

عربستان در خلال یک هفته گذشته این احتمال را تقویت

می‌کند که اندام شیخ نمر به همراه چند نفر دیگر از شیعیان معترض این کشور همزمان با اعلام ۳۳ دیگر از اعضای القاعده پیش از اینکه نتیجه یک روند طبیعی قضایی باشد، بخشی از یک پروژه امنیتی و سیاسی است که در عین حال شیعه‌هراسی ارزیابی کرد که در سال‌ها و ماه‌های اخیر به موازات شکست‌های منطقه‌ای عربستان برای مقابله با موفقیت‌ها و پیروزی‌های منطقه‌ای ایران در حوزه‌های مختلف از پرونده هسته‌ای گرفته تا سایر موضوعات بحران‌های منطقه‌ای در دستور کار این کشور و همیمان جدید آن یعنی رژیم صهیونیستی قرار گرفته‌بر همین اساس می‌توان هسر آنچه را که در راستای پروژه ایران‌هراسی و تل‌ویپوند است که در مواردی همچون موضوع هسته‌ای ایران کاملاً آشکار، و در موارد دیگر همچون بحران‌های سوریه و یمن یا اجرای پروژه جدید اعلام‌ها پنهان و نامحسوس است. عربستان در این مقطع زمانی از چند جهت به این پروژه نیاز داشت، از جمله اینکه با احیا و شعله‌ور کردن مجدد اختلافات مذهبی و فرقه‌ای پیشاپیش از حرکت‌های اعتراضی که می‌توانسته است بعد از لغو پاره‌های دولتی و اتخاذسیاست ریاضتی در این کشور شکل بگیرد جلوگیری کند و با فرافکنی بحران، توجه‌سات را داخل به خارج منحرف کند. با توجه به اینکه عربستان از زمان تأسیس برای مهار اعتراضات اجتماعی و سیاسی همواره به اعطای امتیازات اقتصادی و رفاهی متوسل شده لذا از این بیم دارد که با حذف پاره‌های سوخت و افزایش مشکلات معیشتی بر مردم، جرقه اعتراضات جدید اجتماعی و سیاسی در این کشور زده شود و با توجه به کاهش درآمدهای نفتی و افزایش روزافزون هزینه‌های نظامی دیگر مثل سابق نتواند از اعطای امتیازات اقتصادی برای مهار اعتراض‌ها استفاده کند لذا در اقدامی پیشدستانه این بار به سیاست سرکوب روی آورده است. از این دید یکی از پیام‌های اعلام‌های اخیر و هر چشم گرفتن از مردم این کشور اعم از شیعه و سنی است و به نظر می‌رسد همین امر یکی از عوامل همزمان کردن اجرای حکم اعدام آیت‌الله نمر و دیگر افراد وابسته به القاعده و ولادین است که از چند دهه پیش به اتهام مشارکت در عملیات ضد امریکایی در زندان‌های این

هزینه‌های سرسام‌آور شیوخ خلیج فارس برای خرید تسلیحات، این

کشورها را به انبار تسلیحات و تجهیزات نظامی تبدیل شده است. واردکننده سلاح و تجهیزات نظامی تبدیل شده است. بر اساس گزارش سایت استاتیستا، عربستان ۱۰ درصد تولید ناخالص داخلی‌اش را برای خرید تجهیزات نظامی صرف کرده است. این در حالی است که آمریکا که بودجه نظامی‌اش بیش از ۶۰۰ میلیارد دلار است حدود ۲۵ درصد از تولید ناخالص خود را به تولید تسلیحات و امور دفاعی اختصاص داده است. گزارش‌شی که بیزینس اینسایدر در دسامبر ۲۰۱۵ منتشر کرده، نشان می‌دهد که عربستان ۲۵ درصد بودجه خود را یعنی حدود ۸۰ میلیارد دلار را به خرید تسلیحات و هزینه‌های نظامی اختصاص داده است. این رقم در سال ۲۰۱۳، ۶۷ میلیارد دلار بود. این در حالی است که کشورهایی مثل انگلیس و فرانسه که از بزرگ‌ترین تولیدکنندگان سلاح در جهان به‌شمار می‌روند حدود ۶۰ میلیارد دلار از بودجه خود را صرف امور نظامی کرده‌اند. بر اساس این گزارش، بیش از ۳۰۰ جنگنده و ۱۵ پایگاه هوایی فعال در عربستان وجود دارد و همچنین ۸۰ جنگنده دیگر سفارش داده‌اند. ناوگان دریایی سعودی به جنگنده‌های انگلیسی تأیفون مجهز شده است. طبق این گزارش‌ها، هزینه نظامی عربستان در مقایسه با سال ۲۰۱۳ به میزان ۲۵ درصد افزایش داشته است. عربستان ۸۲ هلیکوپتر پیشرفته آپاچی دارد که در کمتر از یک دقیقه می‌تواند ۱۲۸ هدف را منهدم کند. رژیم سعودی این هلیکوپترها را در جنگ یمن نیز به کار گرفته است. شاید اقدام نظامی علیه یمن فرصتی فراهم کرد تا سعودی‌ها انبارهای ذخایر تسلیحات و توانایی و قدرت این سلاح‌ها را مورد آزمایش قرار دهند. عربستان تهاقی به ارزش ۱۱/۲۵ میلیارد دلار با امریکابسته است که طبق آن امریکا فروش کنتی‌های نظامی چند مأموریتی ماترین لاکهید را برای عربستان فراهم می‌کند. همچنین عربستان ۴۴۰ هزار پرسنل نظامی دارد که ۲۲۵ هزار تن از آنان نیروهای ارتش هستند. بر اساس گزارش روزنامه گاردین، میزان خریدهای تسلیحاتی از اعراب از سال ۲۰۱۰ تا ۲۰۱۵ بیش از ۷۰ درصد افزایش داشته است. از طرفی، کمک‌های تسلیحاتی اعراب به تروریست‌ها در سوریه و عراق در روند خریدهای تسلیحاتی این کشورها نقش مهمی داشته است چراکه بخشی از این تسلیحات به تکفیری‌ها در منطقه ارسال می‌شود که پول آن از طریق دلارهای نفتی اعراب تأمین

جهان

سرسوس بین‌الملل ۸۸۴۹۸۴۴

می‌شود. برخی از کارشناسان و تحلیلگران اعتقاد دارند که رویدادهای غیر قابل پیش‌بینی ماه‌های اخیر در منطقه خاورمیانه موجب بروز نگرانی‌های عمیق امنیتی در رهبران پادشاهی‌های خلیج فارس و تقویت این تصور در میان آنها شده که خریدهای تسلیحاتی بیشتر می‌تواند آنها را در برابر چالش‌های امنیتی در زمان حال و آینده حفظ کند و از این‌رو به سمت مسلح شدن پیش‌رفته‌اند.

■ امارات در جایگاه دوم

امارات نیز که به لطف دلارهای نفتی درآمدهای سرشاری به دست آورده در خرید تسلیحات دست کمی از عربستان سعودی نداشته است. آنستیتوی جهانی پژوهش صلح استکهلم، که به تجارت و هزینه‌های نظامی در جهان می‌پردازد در آخرین گزارش خود اعلام کرده است که امارات در سال ۲۰۱۴، حدود ۲۳ میلیارد دلار برای خرید تسلیحات و سیستم‌های دفاعی هزینه کرده است که این مقدار نسبت به سال ۲۰۰۶، سه براب شده است. این مقدار حدود ۵ درصد تولید ناخالص داخلی این کشور است. بر اساس این گزارش، قطر هم حدود ۱۱ میلیارد دلار به پنتاگون سفارش خرید تسلیحات از جمله هلی کوپتر، موشک‌های پاتریوت و سیستم‌های دفاع هوایی داده بود. به گزارش نیویورک تایمز، قطر همچنین به دنبال خرید جنگنده‌های اف-۱۵ امریکاست تا آنها را جایگزین میگ‌های فرانسه کند. عمان ۹/۸ میلیارد دلار هزینه‌های نظامی یعنی ۱۱/۸ درصد تولید ناخالص داخلی، کویت با صرف ۲/۸ میلیارد دلار برای تجهیزات نظامی، ۵/۳ درصد از تولید ناخالص داخلی، بحرین ۱/۴ میلیارد دلار یعنی ۴/۵ درصد از تولید ناخالص داخلی در نتیجه‌های بعدی این لیست قرار دارند. این مقادیر شامل خرید انواع سلاح از جمله موشک، جنگنده و پهپادها، نظامی است که بیشتر آنها از سوی غرب تأمین شده است. بر اساس گزارش انستیتوی استکهلم، مقایسه نسبت بودجه نظامی کشورهای شورای همکاری خلیج فارس به تولید ناخالص داخلی آنها با کشورهای پیشرفته‌ای مثل استرالیا و چین نشان می‌دهد که اعراب در این زمینه گوی سبقت را از آنها برده‌اند. این در شرایطی است که کش کشور عربی خلیج فارس به لحاظ جمعیت و مساحت که خود از مسائل کلیدی در ترسیم هزینه‌های نظامی است در نتیجه‌های پایین خریدی قرار دارد. مجموع هزینه‌های نظامی کشورهای منطقه خاور میانه ۱۲۳ میلیارد دلار است. اخیراً آمارهایی که توسط مؤسسات امریکایی منتشر شده نشان می‌دهد میزان هزینه‌های نظامی کشورهای عربی خلیج فارس

اعدام «شیخ نمر» پل رویارویی با تهران

کشور به سر می‌برند. همچنین به نظر می‌رسد عربستان با یک کاسه کردن اعدام شیعیان معترض از اعضای القاعده در پی القای انکاره «این همنای» بین گروه‌های مقاومت تحت حمایت ایران و گروه‌های تکفیری تحت حمایت عربستان است. یکی از عواملی که سعودی‌ها را به تعقیب این هدف انداخته این است که در راستای مصوبات نشست‌ها نیاز عربستان برای پارگیری در چارچوب ائتلاف موسوم به نیاز عربستان برای پارگیری در چارچوب ائتلاف موسوم به نیاز عربستان می‌دهد. گذشته از اینها نباید از این واقعیت نیز غافل شد که هر چه به زمان اجزای ابرجام نزدیک می‌شود مخالفان لغو تحریم‌های ایران از جمله عربستان خود را به دردی می‌زنند که در این مسیر مانع ایجاد کنند. یکی از تلاش‌های جدید عربستان در این زمینه فاز جدید سیاست دامپینگ نفتی با ارائه تخفیف‌های ویژه برای مشتریان اروپایی ایران است که بعد از اجزای برجام و لغو تحریم‌ها دوباره به بازار انرژی ایران بازخواهند گشت. این نشستی را با حضور گروه‌های تکفیری مورد حمایت خود در سوریه در ریاض تشکیل دادا اما بعد از اینکه زهران

بیش از ۸۰ برابر هزینه‌های نظامی ایران است. هزینه نظامی ایران در سال ۲۰۱۴، حدود ۱۵ میلیارد دلار بوده است. این میزان حدود ۹ درصد کل هزینه نظامی کشورهای منطقه خاور میانه است. با این حساب، بودجه نظامی ایران یک پنجم بودجه نظامی عربستان و دوسوم بودجه نظامی کشور کوچک امارات است.

■ مقابله با ایران

واقعیات این است که کشورهای عرب منطقه خلیج فارس به خصوص عربستان طی سال‌های اخیر با دامن زدن به این دیدگاه که ایران قصد دارد هژمونی خود را در منطقه برقرار کند، به بهترین مشتریان کشورهای چین آمریکا، فرانسه و انگلیس تبدیل شده و دست به خرید گسترده تسلیحاتی از این کشورها زده‌اند. کشورهای عرب اکنون به جدیدترین و گران ترین سیستم‌های نظامی دنیا مجهز هستند. توماس کاناکو کارشناس دفاع موشکی در واشنگتن، مدعی است: «تهدید موشکی ایران سبب شده تا کشورهای شورای همکاری خلیج فارس و دیگر کشورهای منطقه به سمت تقویت سیستم‌های دفاعی و موشکی خود بروند.»

از نسوی دیگر، نگاه منفی اعراب به توافق هسته‌ای ایران سبب شد تا آمریکا به منظور اطمینان بخشی به شرکت‌ای منطقه‌ای خود در خلیج فارس در مقابل توافق هسته‌ای موافقت خود را با استقرار سپر موشکی در منطقه اعلام کند. سیستم دفاع موشکی مورد نظر آمریکا که در سفر جان کری، وزیر خارجه امریکا به کشورهای منطقه در تابستان امسال انجام شد، سیستم جدید هوایی مشترک را دنبال می‌کند که در آن باید سیستم‌های راداری این کشورها با هم ترکیب شده و سیستمی امریکایی و با مدیریت این کشور در منطقه مستقر شوند. در پایان باید گفت ظهور داعش، ایران‌هراسی، جنگ‌های داخلی در خاورمیانه و فروش تسلیحات به کشورهای عربی همه اجزای سناریویی است که هدف آن درگیر کردن جهان اسلام در آتش جنگ داخلی و نجات رژیم صهیونیستی از ورطه سقوط و نابودی است و اعراب در این میان نقش پیاده نظام غرب و بازوی اجرایی آن را بازی می‌کنند و به جای تأمین امنیت و آرامش در منطقه به تشدید تنش‌ها دامن می‌زنند. بدون تردید قطع روابط سیاسی رژیم سعودی و برخی کشورهای خلیج فارس با ایران، اعراب برای خرید تسلیحات بیشتر تحرک خواهد کرد و از آنجا که وجود تنش‌ها در منطقه به نفع کمپانی‌های تسلیحاتی غرب است آنها نیز از این امر استقبال کرده و منطقه را به انبار باروت تبدیل خواهند کرد.

با انتشار سند استراتژی امنیتی کورملین

۴ برآورد

دکتر سیدرضا میرطاهر

روسیه در سال ۲۰۱۶ دغدغه‌ها و اقدامات مسکو برای حراست از امنیت ملی روسیه مشخص شد. ولادیمیر پوتین رئیس جمهوری روسیه، روز پنج‌شنبه ۱۰ دی ۱۳۹۴ سند استراتژی جدید ملی روسیه را که شورای امنیت ملی این کشور آن را تهیه کرده و از بخش‌های مختلف تشکیل شده، تأیید کرد. در سند جدید استراتژی ملی روسیه شیوه‌های مقابله با تهدیداتی مانند افراط‌گرایی، رادیکالیسم و تروریسم مشخص و پیش‌بینی شده است. در این سند تسند تحکیم

موقعیت این کشور به عنوان یکی از قدرت‌های پیشرو جهان به منزله اولویت ملی روسیه، مورد تأکید قرار گرفته و بر اهمیت تقویت توانمندی دفاعی روسیه و تحکیم پایه‌های نظام حکومتی و تأمین حق حاکمیت و امنیت و ثبات آن تأکید شده است. در عین حال به کارگیری نیروی نظامی در استراتژی امنیت ملی روسیه فقط در صورتی مجاز اعلام شده است که تمام تدابیر غیرنظامی به کار گرفته شده برای حل مسئله و امنیت ملی روسیه به مقابله امریکا و متحدانش باسیاست‌های مستقل روسیه اشاره و گفته شده: «تقویت روسیه در شرایط تهدیدهای جدید علیه امنیت ملی این کشور انجام می‌گیرد که ماهیت مر کسب و مرتبط با یکدیگر دارند.» از دیدگاه روس‌ها، امریکا و متحدان این کشور سعی دارند در این شرایط برتری خود را در امور جهانی حفظ کنند. با این وجود روسیه به تقویت همکاری‌ها با اتحادیه اروپا و مشارکت با امریکا متوجه پرداخت.

در سند استراتژی ملی روسیه همچنین به گسترش ناتو به شرق به عنوان یک تهدید جدی برای روسیه اشاره و گفته شده است: پیشروی ناتو و نزدیک شدن آن به مرزهای روسیه تهدید جدی امنیتی برای این کشور محسوب می‌شود. اعضای سند امنیتی جدید روسیه از سوی پوتین به منزله واکنش مسکو به تحولات امنیتی و سیاسی در محیط اطراف این کشور و نیز در صحنه بین‌المللی محسوب می‌شود. در دو سال اخیر محیط امنیتی روسیه دستخوش تحولات و تغییرات ماهوی شده است و همین مسئله ضرورت بازنگری در استراتژی امنیت ملی روسیه را اجتناب‌ناپذیر ساخته بود. مهم‌ترین تحول در

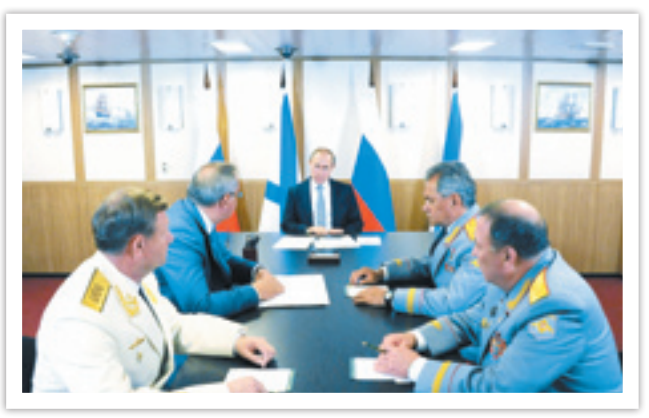
پرسی سند استراتژی امنیتی کورملین

تهدید پایدار غرب برای روسیه

و همکاری با این کشورها در عرصه‌های مختلف از جمله سیاسی، اقتصادی و فنی – نظامی گسترش خواهد داد. بدین ترتیب پاید منظر بود سران مسکو در راستای موارد مطرح‌حده در سند سیاست‌های جدیدی را در ابعاد سیاسی و امنیتی در محیط منطقه‌ای و بین‌المللی به مورد اجرا دربیانند. استراتژی امنیت ملی جدید روسیه در امتداد دکترین جدید نظامی این کشور که یک سال قبل اعلام شد مطرح شده است. نگاهی به مفاد این دکترین نشاندهنده تفکر جدید روس‌ها در قبال تحولات منطقه‌ای و بین‌المللی است.

■ دکترین نظامی جدید

کرملین در ۶ دی ۱۳۹۳ اعلام کرد ولادیمیر پوتین، رئیس‌جمهور روسیه سندی را به‌عنوان دکترین جدید نظامی این کشور امضا کرده است که بر اساس آن، توسعه سازمان پیمان ائتلافنیک شمالی (ناتو) به سوی مرزهای روسیه خطری جدی برای این کشور محسوب می‌شود. در این سند گسترش و توسعه توانایی نظامی ناتو بی‌ثبات شدن شمار از مناطق پیرامونی روسیه به عنوان تهدیدهای اصلی خارجی علیه روسیه تعریف شده است. این سند تنها چند روز بعد از آن علنی شده که پارلمان اوکراین، بانگو شرایط عدم تعهد، راه را برای پیوستن کی‌یف به ناتو هموار کرد. ایسن دکترین جدید در عین حال تلاش‌هایی که با هدف بی‌ثبات کردن روسیه صورت می‌گیرد و همچنین عملیات تروریستی را به‌عنوان خطرانی برای امنیت ملی روسیه برشمرده است. روابط روسیه و ناتو پس از آنکه دولت اوکراین توسط غربگران اسرنگند شد، رو به وخامت نهاد. مسکو پیش از این سند تهدید کرده بود که با عضویت احتمالی اوکراین در ناتو، روابط خود را با این بلوک قطع خواهد کرد. این در حالی است که روسیه معتقد است سازمان پیمان ائتلافنیک شمالی (ناتو) برای برقراری امنیت در اروپا نیازمند روسیه است. روسیه در این سند تهدیدهای روسی، پنج سال قبل، یعنی در سال ۲۰۱۰ بازبینی شده بود و از دیدگاه کارشناسان و تحلیلگران روسی، از آن زمان تا کنون روندهای نظامی، سیاسی در جهان تغییر کرده و تهدیدات خارجی جدیدی علیه روسیه مطرح شده است. یکی از این تهدیدات، نزدیک شدن تأسیسات نظامی ناتو به مرزهای روسیه و به اجتناب‌ناپذیر ساخته بود. مهم‌ترین تحول در

گفته‌روس‌ها، امریکا و ناتو تلاش می‌کنند قدرت متسلطی راهبردی خود را افزایش دهند، که این نیز تلاش مستمّر ناتو برای گسترش به سوی شرق است. این مسائل باعث وخامت فزاینده روابط روسیه و غرب شده است. رویکرد خصمانه ناتو و ادامه تلاشی آن برای پیشروی به سوی شرق باعث شده روسیه در استراتژی امنیت ملی خود، ناتو را به عنوان یک تهدید امنیت ملی روسیه تلقی کند. مقامات مسکو به این نتیجه رسیده‌اند که دشمنی و خصومت غربی‌ها علیه روسیه نه پدیدهای زودگذر بلکه به‌مثابه رویکردی مستمر و پایدار از جانب ناتو و امریکا علیه روسیه دنبال می‌شود. از جمله مسکو بارها از ناتو خواسته است از «سیاست گسترش به شرق» چشم‌پوشی کند، در مقابل ناتو با بی‌باخ گذاشتن خواسته مسکو، در دو سال اخیر مدام اقدامات خصمانه خود علیه روسیه را افزایش داده است. از دیدگاه روس‌ها، اقدامات متعدد ناتو در شرق اروپا دقیقاً برای مقابله با روسیه اتخاذ شده است. ضمن اینکه با گسترش بحران اوکراین، کشورهای شرقی اروپا به ویژه لهستان و جمهوری‌های سه‌گانه بالتیک، خواهان حضور پررنگ‌تر ناتو در این منطقه شده‌اند. مسئله مهم دیگر در استراتژی امنیت ملی روسیه، بازتعریف سیاست خارجی این کشور است. با توجه به تحریم‌های گسترده غربی‌ها علیه روسیه که اخیراً شاهد تعدید آن از سوی اتحادیه اروپا و وضع تحریم‌های جدید از سوی امریکا بوده‌ایم، مسکو در چرخی آشکار، سیاست نگاه به شرق به ویژه حوزه آسیاقاوقوس آرام را انتخاب کرده است تا در این محیط جدید به توسعه روابط اقتصادی، تجاری و انرژی بپردازد. در بخش سیاست خارجی مسند استراتژی ملی روسیه، توسعه روابط این کشور با کشورهای جامعه همسود (جمهوری‌های شوروی منهای گرجستان و سه جمهوری بالتیک) و نیز جمهوری‌های خودخوانده آبخازیا و اوستیای جنوبی در اولویت خوانده شده است. روسیه همچنین به توسعه مشارکت راهبردی ویژه با چین و گسترش روابط با کشورهای آسیایی و آفریقا و امریکای لاتین خواهد پرداخت